

પ્રવચન-૨ તા. ૨૦-૪-૨૪ બપોર

Episodes 41 - 42

Episode 41

છંદ ૩ : જિનવાણીની સ્તુતિ

સયોગી છતાં અયોગી	વાણી - અનંત નયાત્મક - જ્ઞાની અજ્ઞાની
* જીવદ્વારનું માંગલિક by દેવ-શાસ્ત્ર-ગુરુની ભક્તિ - દેવ / ગુરુની સ્તુતિ કરી - હવે શાસ્ત્ર - જિનવાણીની * સમોસરણમાં અદ્ભુત વાણી ખરે - ત્યારે દેવસમૂહ આવે છે - દેવલોક ખાલી થઈ જાય * સમજો અને આનંદ લૂંટો - શ્રવણાત્મક - ચિંતનાત્મક - ભાવનાત્મક - ભાવમય ત્યારે આનંદ આવે	II) * તે કેવળજ્ઞાનીના હૃદયરૂપ સરોવરમાંથી - નદીરૂપ થઈને નીકળેલી વાણી - શાસ્ત્રરૂપ સમુદ્રમાં જઈને મળી છે - તેમાંથી શાસ્ત્રો રચાયાં છે Eg. દ્વાદશાંગી * તેમના હૃદયમાંથી નદીરૂપ વાણી - શાસ્ત્રરૂપ સમુદ્રમાં પ્રવેશી ગઈ છે - Eg. સમુદ્ર કદી ખાલી થતો નથી - સદા ભરેલો છે
I) * જે મનવચકાય યોગના ધારક છે - તોપણ જોગથી જુદા, અલિપ્ત છે - અને અનંત ગુણ પામવાને લીધે - કેવળજ્ઞાની પુરુષ છે	III) * કેવી છે? આ શ્રુત નદી - સત્યરૂપ છે - કલ્યાણરૂપ છે - અનંત નયાત્મક છે * જિનવાણી - અનંત નયાત્મક લક્ષણથી યુક્ત - સત્ય તથા યથાર્થ ભાવોથી ભરેલી છે
* ૧૩મા ગુણસ્થાનકે - મનવચકાય હોય - તેથી સયોગી - પણ તેનાથી ન્યારા છે - ત્રણ કાળ ત્રણ લોક - છતાં વીતરાગ * Eg. જેમ માખી - ચક્કી પર બેઠી - સ્વરૂપમાં સ્થિર - લાગે અસ્થિર - યોગોથી ભિન્ન - યોગનો ઉપયોગ * અનંત ગુણોના ધારક - જો કે સયોગી છે પરંતુ - તેનાથી ભિન્ન છે - સમોસરણ / યોગથી ભિન્ન છે	* અનંત નયરૂપ લક્ષણે સત્ય - એવું આત્માનું સ્વરૂપ જિનરાજે - સિદ્ધાંતમાં દેખાડ્યું છે
* અનંત ગુણોના ધારક છે - Eg. આકાશપ્રદેશ અનંત - તેના કરતાં વધારે ગુણો * સમ્યગ્દષ્ટિ બીજનો ચંદ્ર - કેવળી પૂનમ - આખો ચંદ્ર લક્ષમાં આવે - કેવળી - અનંતચતુષ્ટયયુક્ત	* નય - જ્ઞાનાત્મક / અને વચનાત્મક છે - જ્ઞાનમાં અનંત નયાત્મક છે - વચનમાં સંખ્યાત્મક છે - તેથી છન્નસ્થ સંખ્યાત્મક જાણે છે - કેવળીની વાણી પ્રમાણી છે તેમાં મુખ્ય ગૌણ નથી * અનંત અનંત ભાવ ભેદથી ભરેલી ભલી અનંત અનંત નયનિક્ષેપે વ્યાખ્યાની છે Eg. પાઠ ૧૦૭ - મોક્ષમાળા - ૪ લાભ
	IV) * વિવેકી (સમ્યગ્દષ્ટિ જીવ) મર્મને સમજે છે - અવિવેકી (મિથ્યાદષ્ટિ જીવ) મર્મ સમજતો નથી - Eg. બાળ ખ્યાલ નથી પામતા * આવી જિનવાણી જગતમાં સદા જયવંત હો - સૌનું કલ્યાણ કરો - આત્મજાગૃતિ કરાવતી રહે

Episode 42

છંદ ૪ : કવિ વ્યવસ્થા

<u>નિશ્ચયથી - પરસંયોગે</u>	<u>ધતૂરા - સમયસાર why</u>
I) * હું નિશ્ચયથી / પરમાર્થથી / વાસ્તવમાં - સદાકાળ (ત્રણે કાળ) - શુદ્ધ ચૈતન્યમય પદાર્થ છું * હું બંધ-મોક્ષ / ગૃહસ્થ-મુનિ - મિથ્યાત્વ-સમ્યક્ત્વ / એકેન્દ્રિય-પંચેન્દ્રિય - રાગ-વીતરાગદશા / રોગ-નીરોગથી પર છું	II) * મોહકર્મનું નિમિત્ત પામીને - આત્મા પરપદાર્થમાં અનુરાગ કરે છે - Eg. કલ્લુએ કહ્યું માટે * Eg. જેમ ધતૂરાના રસને પીવાથી - મનુષ્ય પાગલ થઈ અનેક પ્રકારે નાચે છે (સફેદને પીળું દેખે છે) * Eg. પેણીમાં જંતુ પડી જાય - અને જેમ તરફડે તેમ રાગમાં નાચે છે - વિભાવમાં તરફડે છે * તેમ ચૈતન્ય મોહકર્મને વશ થઈ - પરમાં અહં-મમ કરી રાગ-દ્વેષ કરે છે - જડ જેવો જણાય છે - વિભાવમાં મૂંઝાય છે - આનંદ / શાંતિ જાગૃત થવી જોઈતી હતી
* હું ત્રિકાળ શુદ્ધ ચૈતન્ય મૂર્તિ છું - આકાર દૃષ્ટિએ અમૂર્તિક - જ્ઞાનનો ઘનપિંડ તેથી મૂર્તિ કહ્યો * પરસંયોગ સાથે એકત્વ કરવાથી - પરભાવરૂપે પરિણમ્યો છું - અજ્ઞાનદશા પ્રાપ્ત થઈ છે * દ્રવ્યનો સ્વભાવ ત્રણે કાળ - પરરૂપ થતો નથી - માત્ર વિભાવદશા થઈ છે	III), IV) * સમયસારનું વર્ણન કરતાં - બનારસીદાસજી કહે છે કે - મારામાં પરમ શુદ્ધતા પ્રગટો - મારો બધો ભ્રમ ભાંગી જાઓ * ઉદ્દેશ્ય of this writing is - ભાવ વિશુદ્ધ થાઓ - વિના પ્રયત્ને મિથ્યાત્વની ગૂંચવણ પોતાની મળે મટી જાઓ * એવી વિશુદ્ધિ પ્રગટો કે - અસ્થિરતા વિના પ્રયત્ને મટી જાય - અને સ્વરૂપમાં સ્થિર થવાય * હું મિથ્યાત્વી છું - એમ માનવું તે જ - મિથ્યાત્વ છે - હું સદા શુદ્ધ છું * દશાથી ઉદાસ થઈ - સ્વરૂપમાં એકત્વ - Eg. સૂર્યમાં અંધકાર છે જ નહીં - તેનાથી દૂર થવાથી અંધકારરૂપ દશા જાગૃત થાય છે * શ્રદ્ધા તો પોતાને - શુદ્ધ જ માને - રાગથી પોતાને ભિન્ન માને - જ્ઞાનનું કાર્ય - ચારિત્રનું કાર્ય
* Those who only see the changing mode feel - રાગરૂપ છું - ક્રોધરૂપ છું * Those who see the unchanging nature feel - હું ત્રિકાળ શુદ્ધ ચૈતન્ય છું	
* પરસંગે દશા અજ્ઞાનમય થઈ છે - રાગદ્વેષરૂપ પરિણતિ જાગૃત થાય છે - મિથ્યાત્વરૂપ - અસ્થિરતારૂપ પરિણતિ	